

II.2 Tribunal Suprem

Eva Pons*

Agustí Pou**

Durant els mesos de juliol a desembre de 2010 el Tribunal Suprem ha dictat un bon nombre de resolucions que incideixen en la matèria lingüística. De tota manera, la majoria tracten de qüestions en què ja hi ha una línia jurisprudencial consolidada, que en el període ressenyat no es fa més que continuar. Però el que sí que és realment destacable són les tres sentències de final d'any relatives al model lingüístic a l'ensenyament a Catalunya, que vénen a qüestionar les bases del sistema actual que pren el català com a llengua vehicular de les diferents etapes educatives.

Començant en primer lloc per aquestes resolucions, doncs, les sentències del Tribunal Suprem de 9, 13 i 16 de desembre de 2010 resolen recursos plantejats contra sentències del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, que alhora resolien impugnacions de resolucions administratives que denegaven determinades peticions per fer del castellà una llengua vehicular a l'ensenyament. El Tribunal, sense establir cap mandat concret a la Generalitat, dóna la raó als recurrents i ordena que s'adoptin les mesures necessàries perquè el castellà hi sigui llengua vehicular i perquè totes les comunicacions es facin en castellà, com també que l'imprès de sol·licitud es pregunti per la llengua dels pares. Tot això ho basa en la doctrina de la Sentència del TC 31/2010, de 28 de juny, sobre l'Estatut. Aquestes decisions van provocar una reacció molt forta en contra del món educatiu, de la societat civil i de les entitats que treballen a favor del català. Sens dubte les resolucions són un atac al sistema lingüísticoeducatiu català, però la inconcreció de la decisió, amb les dificultats d'execució que representa, deixa una base per a futurs litigis.

En segon lloc, les sentències de 18 de novembre i de 17 de desembre tornen a ratificar la rellevància del coneixement lingüístic per a l'accés a la nacionalitat, com a element que revela el nivell d'arrelament en la societat, però també evidencien la falta de paràmetres objectius per valorar-ne el nivell requerit.

En tercer lloc, esmentem la interlocutòria del Tribunal Suprem de 30 de setembre, en què si bé l'element lingüístic hi apareix com a prova, no podem deixar de destacar-ne la rellevància, atès que es denega una sol·licitud d'asil perquè es considera acreditat que el sol·licitant no coneix el somali, tot i que adueix que és d'una altra ètnia d'aquell país.

* Eva Pons, professora titular de dret constitucional de la Universitat de Barcelona.

* Agustí Pou, professor associat de filologia catalana de la Universitat de Barcelona.

En quart lloc, la interlocutòria 19958/2010, de 9 de setembre, tot i que no resol directament una qüestió de dret lingüístic, obre la porta a una resolució que sí que ho farà. En efecte, revoca la decisió del Tribunal Superior de Justícia de Galícia i admet el recurs de cassació d'un ciutadà que va demanar que l'imprès d'autoliquidació d'un impost li fos lliurat en castellà, ja que, segons ell, només el va poder obtenir en gallec.

En cinquè lloc, les sentències de 16 de juliol i 7 d'octubre, relatives a conflictes sobre marques, tornen a posar en relleu el rol gairebé exclusiu de referència que representa el castellà en aquesta activitat administrativa i en la jurisprudència que es dicta arran dels conflictes que s'hi produeixen.

I, finalment, pel que fa a la jurisprudència del Suprem, la Sentència de 21 de desembre torna a posar a límits a la discrecionalitat del Ministeri d'Afers Exteriors a l'hora de determinar quines assignatures universitàries són vàlides per obtenir l'habilitació d'intèrpret jurat.

Quant a la doctrina de la Direcció General dels Registres i del Notariat, de les resolucions que esmentem es desprenen tres eixos que fan referència a qüestions lingüístiques: el primer, la doctrina sobre l'aplicació de la Llei 3/2007, de 15 de març, que dóna un ampli marge per imposar les formes antroponímiques que vulguin els ciutadans, per bé que es continuen marcant límits absurds i molt basats en una concepció molt "nacionalista" (espanyola) de l'antroponímia. El segon, la denegació dels assentaments registrals fets en eusquera en entendre que la possibilitat que en aquest sentit estableix la Llei 12/2005, de 22 de juny, està subjecte al procés d'informatització que fa el mateix Ministeri de Justícia, i que encara no ha dut a terme al cap de cinc anys d'aprovar la Llei. I el tercer, la rellevància que té el coneixement del castellà a l'hora d'autoritzar els matrimonis amb estrangers: el coneixement de castellà, en la mesura que aquest pot ser l'idioma comú entre els contraents estranger i espanyol, passa a ser un element important per valorar si el matrimoni és de conveniència i, en conseqüència, si el ciutadà estranger pot accedir a la nacionalitat a través d'aquest matrimoni.

Per accedir als textos de les sentències de la base del Cendoj, primer s'ha d'obrir el cercador de la base de dades (<http://www.poderjudicial.es/search/index.jsp>) i després clicar l'enllaç que té cada resolució ressenyada. Per facilitar aquesta operació consignem aquesta adreça en cada resolució o bloc de resolucions. D'aquesta manera es pot baixar el text sense haver de fer servir l'opció de copiar l'identificador de la resolució a la casella "Texto a buscar", del mateix cercador.

[Enllaç amb el cercador de jurisprudència del CENDOJ](#)

[Sentència del Tribunal Suprem de 9 de desembre de 2010. Sala Contenciosa Administrativa. Secció 4a. Ponent: Santiago Martínez-Vares García. Ref. Cendoj: 28079130042010100633.](#)

[Sentència del Tribunal Suprem de 13 de desembre de 2010. Sala Contenciosa Administrativa. Secció 4a. Ponent: Celsa Pico Lorenzo. Ref. Cendoj: 28079130042010100634.](#)

[Sentència del Tribunal Suprem de 16 de desembre de 2010. Sala Contenciosa Administrativa. Secció 4a. Ponent: Celsa Pico Lorenzo. Ref. Cendoj: 28079130042010100636.](#)

En els tres recursos de cassació, de contingut pràcticament idèntic, el TS es pronuncia sobre el model lingüístic de l'ensenyament a Catalunya. En les sentències d'instància, el TSJ de Catalunya havia desestimat les impugnacions pels recurrents de resolucions de la Conselleria d'Educació de la Generalitat que denegaven les peticions, en nom dels seus fills de diferents edats matriculats en centres privats concertats, d'ús del castellà com a llengua vehicular de l'ensenyament (literalment, la pretensió es formulava com “*que el castellano sea reintroducido como lengua vehicular de forma proporcional y equitativa en relación con el catalán en todos los cursos de enseñanza obligatoria*”), en les comunicacions escrites i orals dels centres, així com la inclusió en l'imprès d'inscripció d'una pregunta sobre la llengua habitual de l'infant, en relació amb el dret legal a rebre en aquesta llengua el primer ensenyament (en el cas de la sentència de 16 de desembre, on es qüestiona com a discriminatori el sistema d'atenció individualitzada en castellà aplicat per satisfer el dret esmentat). Els recurrents també pretenen l'anul·lació de les normes reglamentàries de desenvolupament i aplicació del model lingüístic escolar. La representació processal de la Generalitat al·lega que les resolucions administratives qüestionades no conculquen drets lingüístics i es fonamenten en una legislació lingüística que és conforme amb la Constitució, l'Estatut d'autonomia català i la doctrina de la STC 337/1994.

Per la connexió amb les resolucions ressenyades, cal fer esment de la STS de 12 de desembre de 2008 (vegeu *Revista de Llengua i Dret* núm. 52, pàg. 521-527), dictada en el procés instat per l'associació *Convivencia Cívica Catalana* en relació amb la garantia per l'Administració educativa del dret a rebre el primer ensenyament en la llengua habitual. Malgrat que el TS nega ara la possible extrapolació de l'anterior pronunciament –amb uns motius cassacionals de marcat caràcter processal-, els recursos actuals continuen l'estratègia impulsada, des de l'associació citada, per tal d'atacar l'ús del català com a llengua pròpia a l'escola (una posició que, en el pla doctrinal, s'assumeix pels autors més reticents a acceptar la legislació catalana i la jurisprudència constitucional de la STC 337/1994, com hem analitzat a Pons, E. i Vernet, J., “La llengua de l'ensenyament a les comunitats autònomes amb llengua pròpia”, *Revista d'Estudis Autònoms i Federals*, núm. 8, 2009, espec. p. 151). I aquesta pretensió reïx ara davant el TS que, emparant-se en una lectura determinada de la recent STC 31/2010 sobre l'Estatut d'autonomia del 2006, pretén fixar uns límits del model de conjunció lingüística, tot i que amb un pronunciament d'abast dubtós quant a les seves conseqüències jurídiques concretes.

En l'argumentació compartida per les tres sentències (les cites subsegüents dels FFJJ corresponen a la de 9 de desembre) es juxtaposen, no sense certa confusió, la cita i interpretació de la legislació lingüística aplicable a l'ensenyament obligatori (Llei de normalització lingüística de 1983 i posterior Llei de política lingüística de 1998) i de la doctrina del Tribunal Constitucional en la STC 337/1994, referent a la LNL de 1983 (el TS remarca que la LPL “*nunca se sometió a control de constitucionalidad*”), i la més recent STC 31/2010, en allò que afecta el règim lingüístic de l'ensenyament (pronunciaments en relació amb els articles 6.1 i 35 EAC). La tria del TS dels extractes rellevants de la STC 337/1994, que és objecte d'una reinterpretació favorable a les tesis dels recurrents, no coincideix, com semblaria coherent, amb els que recull la STC 31/2010, especialment tenint en compte que s'omet un puntal bàsic de la doctrina constitucional: l'afirmació que del contingut del dret fonamental a l'educació no es desprèn el dret a rebre l'ensenyament en només una de les llengües oficials i el consegüent caràcter essencialment modulable del dret d'opció lingüística en aquest àmbit, de manera que

“el derecho a la educación que la Constitución garantiza no conlleva que la actividad prestacional de los poderes públicos en esta materia pueda estar condicionada por la libre opción de los interesados de la lengua docente” (STC 337/1994, FJ 9, citada per la STC 31/2010, FJ 24, paràg. cinquè). Tot seguit, en la cita de la STC 31/2010, són destacats pel TS aquells elements interpretatius afegits a l’anterior doctrina, mitjançant els quals es reforcen la “igualtat” de les llengües oficials i la idea de “no exclusió” del castellà com a llengua vehicular (la qual es refereix per la darrera sentència no solament al primer ensenyament, sinó al conjunt del sistema educatiu). El TS afirma que la darrera sentència *“establece la obligación de la Administración educativa de la Generalitat de Catalunya de considerar tanto al catalán como al castellano como lenguas vehiculares de la enseñanza en el ámbito territorial de Cataluña”* (FJ 5).

A partir del FJ 6, el TS reinterpreta i extreu de la doctrina constitucional, a partir d’una valoració pròpia de la situació del coneixement i l’ús del català a Catalunya, la necessària imposició d’uns límits a la consideració vehicular del català en el sistema educatiu de Catalunya. Segons expressa l’òrgan jurisdiccional, en aquest territori la normalització lingüística ha donat els seus fruits *“pero no puede ir más allá hasta el punto de negar la realidad de convivencia armónica de ambas lenguas cooficiales en Cataluña ignorando el deber constitucional de todos los españoles de conocer el castellano y el correlativo derecho a usarlo”*; d’on en deriva l’afirmació que *“no puede aceptarse la exclusividad en estos momentos del catalán como lengua vehicular única en la enseñanza”*. Aquestes consideracions valoratives generals emmarquen el punt de desacord amb el TSJ de Catalunya, en el sentit que segons el TS les resolucions administratives impugnades sí que exclouen el castellà, no solament en virtut de la seva literalitat, sinó *“porque además normativamente se excluye el castellano como lengua vehicular, y, es obvio, que no tiene esa condición por el hecho de que determinadas materias se impartan en castellano”* (FJ 7). L’íter argumentatiu del TS s’orienta a reconèixer –en contradicció amb la doctrina constitucional a la qual apel·la– l’existència d’un dret del recurrent *“a que el castellano se utilice como lengua vehicular en el sistema educativo de la comunidad autónoma de Catalunya en la proporción que proceda dado el estado de normalización lingüística alcanzado”* (FJ 7). Tanmateix, l’afany intervencionista del TS troba un límit insalvable en la jurisprudència constitucional citada que reconeix la competència de la Generalitat per configurar el model lingüístic educatiu, la qual cosa l’obliga a admetre que *“la determinación de la misma [proporció d’ús del castellà] y su puesta en práctica corresponde a la Generalitat de Catalunya, de modo que si el Gobierno de la misma creyese que el objetivo de normalización lingüística estuviera ya conseguido, ambas lenguas cooficiales deberían vehicular en la misma proporción y si, por el contrario, se estimase la existencia aún de un déficit en ese proceso de normalización en detrimento de la lengua propia de Cataluña, se debería otorgar al catalán un trato diferenciado sobre el castellano en una proporción razonable, que, sin embargo, no haga ilusoria o simplemente constituya un artificio de mera apariencia en la obligada utilización del castellano como lengua vehicular.”* (FJ 7).

D’altra banda, en el FJ 8 el TS accepta també la segona pretensió dels recurrents, relativa al dret de rebre les comunicacions, les circulars i la resta de documentació que els adreça el centre educatiu en castellà. En aquest punt, el caràcter privat dels centres no és considerat determinant per limitar l’obligació de disponibilitat lingüística del titular, en contra del parer del TSJ, ni comporta la consideració, en aquest àmbit, de la doctrina STC 31/2010 que fixa certs condicionaments de la disponibilitat lingüística com a principi aplicable fora de l’àmbit estricte dels poders públics (FJ 22). El TS considera que la subjecció dels centres concertats a la normativa de la Generalitat i el poder d’inspecció de la darrera justifica l’extensió a aquests dels drets lingüístics recollits per la normativa catalana.

En el FJ 9 el TS no es pronuncia directament sobre la pretensió d'anul·lació dels decrets de desenvolupament i resolucions administratives de la Generalitat, atès que aquesta no havia estat adduïda pels recurrents davant el TSJ. Amb tot, fent una interpretació laxa dels requisits del recurs de cassació, esmenta la possibilitat d'una impugnació indirecta de les disposicions, que no cal que s'expressi en via administrativa. I conclou afirmant la necessitat d'una interpretació conforme a la STC 31/2010 dels decrets, ara derogats, que regulen l'ús de la llengua docent, de manera que cap norma és directament anul·lada per la Sentència.

L'argumentació precedent del TS, basada en una lectura tergiversada de la doctrina constitucional, s'orienta a justificar la decisió final que reconeix el *“derecho del recurrente a que el castellano se utilice también como lengua vehicular en el sistema educativo de Cataluña y en consecuencia y para ello la Generalitat deberá adaptar su sistema de enseñanza a la nueva situación creada por la declaración de la Sentencia 31/2010 del Tribunal Constitucional que considera también el castellano como lengua vehicular de la enseñanza en Cataluña junto con el catalán”*. Com s'ha dit, l'existència d'un dret d'opció individual que pugui condicionar directament les decisions organitzatives dels poders públics autonòmics en el terreny educatiu és directament negada pel TC en la STC 337/1994, reproduïda per la STC 31/2010. A més, la regulació de les llengües vehiculars de l'ensenyament a Catalunya té un rang legal (Llei de política lingüística de 1998, desplegada més recentment per la Llei d'educació de Catalunya de 2010), la qual cosa exclou la competència del TS per pronunciar-se sobre l'adequació constitucional del model lingüístic educatiu. Aquest aspecte palesa que l'actual pronunciament és fruit d'una extralimitació del TS en l'exercici de la seva tasca jurisdiccional, en pretendre forçar un canvi legal. Sembla oportú recordar que la Sala Contenciosa del TS havia plantejat l'any 1994 una qüestió d'inconstitucionalitat sobre el mateix aspecte en relació amb la Llei de normalització lingüística de 1983, que el TC va desestimar en la citada STC 337/1994. Per bé que els tribunals ordinaris estan obligats a recórrer a aquest procediment com a única via disponible quan dubten de la constitucionalitat de disposicions amb rang de llei, el TS en prescindeix ara i sembla voler assumir directament la interpretació d'allò que imposa la Constitució en aquest àmbit. Certament, la STC 31/2010 reobre certes qüestions lingüístiques amb l'ambigüïtat dels seus pronunciaments interpretatius, però no predetermina quina ha de ser la proporció que ha de representar el català i el castellà com a llengua docent, com pretén fer el TS mitjançant una fonamentació bel·ligerant amb el model lingüístic català de l'ensenyament.

D'aquesta manera, els defectes jurídics de l'argumentació i la inconcreció de la decisió determinen les dificultats d'execució del present pronunciament del TS. Aquestes dificultats s'han palesat darrerament en la interlocutòria dictada per la Sala Contenciosa del TSJ, Secció Cinquena, de 28 de juliol de 2011, relativa a l'execució de la Sentència del TS de 9 de desembre de 2010. La interlocutòria considera insuficient per a estimar complerta la decisió del TS, la informació que la Conselleria d'Ensenyament, previ requeriment del mateix TSJ, proporciona sobre l'estat d'execució de la sentència, en la qual es justifica amb dades estadístiques i d'altres tipus la necessitat de continuar amb l'actual model educatiu per a garantir l'exigència legal de domini de les dues llengües oficials. El TSJ hi empra com a pauta el FJ 7 de la Sentència de 9 de juny, assumint-ne la lectura que aquí hem qüestionat, ja que suposaria forçar jurisdiccionalment un canvi de model educatiu (així es desprèn del FJ 4 de la interlocutòria, que fixa a la Generalitat un termini de dos mesos per adoptar les mesures a les quals es refereix la decisió de la TS *“dada la complejidad que para la Administración de la Generalitat puede*

suponer el estricto cumplimiento de lo dispuesto por el Tribunal Supremo (...) en cuanto afecta a un ámbito especialmente sensible de la sociedad catalana como es el modelo educativo). El recurs interposat per la Generalitat contra la interlocutòria ha suspès el termini citat de dos mesos i, per tant, caldrà restar amatents a la resolució d'aquest nou embat judicial al model lingüístic educatiu, com a peça clau del procés de normalització lingüística del català.

Sentència del Tribunal Suprem de 18 de novembre de 2010. Sala Contenciosa Administrativa. Secció 5a. Ponent: Mariano de Oro-Pulido López. Ref. Cendoj: 28079130052010100445.

Sentència del Tribunal Suprem de 17 de desembre de 2010. Sala Contenciosa Administrativa. Secció 5a. Ponent: Mariano de Oro-Pulido López. Ref. Cendoj: 28079130052010100502.

Ambdues sentències es pronuncien sobre el requisit de coneixement de la llengua en l'accés a la nacionalitat per residència. En la primera, és l'Advocat de l'Estat qui impugna la resolució precedent de l'Audiència Nacional per tal d'imposar un major rigor de l'exigència lingüística, en no considerar suficient la comprensió si la persona interessada no parla, llegeix ni escriu el castellà. L'absència d'especificació legal del tipus i nivell de coneixement idiomàtic motiva, doncs, diferents concepcions de l'exigència. El TS remet a la doctrina jurisprudencial que concep el coneixement de la llengua com a element vehicular que permet la relació amb la societat (STS de 25 de febrer de 2010, on precisava "*nótese que el conocimiento del español se exige en la medida que el mismo resulta necesario para entablar relaciones sociales con terceros en grado suficiente para procurar una integración efectiva en la sociedad*"), no essent l'analfabetisme un motiu suficient per a la denegació, d'acord amb la STS de 16 d'abril de 2009, on es deia "*no es tanto la solidez en el manejo del idioma como la posibilidad real de entablar relaciones sociales eficaces*"). En el cas, el TS entén que aquest domini concorre en l'interessat, atesa la seva feina de venedor ambulat, que requereix una socialització i funcionalitat incompatibles amb el desconeixement de la llengua.

Diversament, en la segona resolució, de 17 de desembre, la recurrent, de nacionalitat marroquina, amb marit i sis fills nacionalitzats espanyols, no ha acreditat en cap moment la capacitat de comunicar-se oralment (l'Audiència Nacional, tot i afirmar que el nivell de llengua a valorar és el del moment de la sol·licitud, i no l'adquirit amb posterioritat mitjançant l'assistència a cursos, va admetre la pràctica de la prova). El TS rebutja el recurs i li imposa les costes del procés.

Interlocutòria del Tribunal Suprem de 30 de setembre de 2010. Sala Contenciosa Administrativa. Secció 1a. Ponent: Mariano de Oro-Pulido López. Ref. Cendoj: 28079130012010202175.

En el cas de sol·licitud d'asil examinat per la present interlocutòria, l'Audiència Nacional atorgà rellevància al desconeixement del somalí, llengua oficial del país d'origen adduït pel recurrent (Somàlia), com un element indiciari de la manca de versemblança del seu relat de persecució. Amb tot, l'Audiència també verifica la no constància en fonts d'informació general de l'ètnia i llengua adduïdes pel recurrent, la qual cosa pressuposa un possible desconeixement de la llengua oficial. En el marc de la cassació, el TS no admet el recurs per manifestament infundat.

Interlocutòria del Tribunal Suprem 19958/2010, de 9 de setembre. Secció 1a. Sala Contenciosa Administrativa. Ponent: José Manuel Sieira Míguez. Ref. Cendoj: 28079130012010202005.

Aquesta resolució estima un recurs contra una interlocutòria del Tribunal Superior de Justícia de Galícia que impedia la formulació d'un recurs de cassació contra una sentència d'aquest òrgan jurisdiccional davant del Tribunal Suprem. D'acord amb el relat de la sentència del Suprem, en l'origen del conflicte hi ha la pretensió del recurrent d'obtenir l'autoliquidació de l'impost de successions, que és competència de la comunitat autònoma, en llengua castellana. Davant del recurs d'alçada que va interposar el recurrent contra la resolució administrativa denegatòria de la Direcció General de Tributs de la Xunta, l'Administració no va respondre. El ciutadà hi va presentar recurs contenciós administratiu, que el Tribunal Superior va desestimar. Finalment, el TS entén que s'ha d'admetre la possibilitat d'interposar-hi recurs de cassació perquè, encara que un requisit de la cassació és que la pretensió sigui de més de 150.000 euros, la quantitat de la pretensió és indeterminada. Per tant, caldrà veure el cas i la doctrina que s'hi aplica quan recaigui la sentència definitiva del Suprem.

Sentència del Tribunal Suprem de 16 de juliol de 2010. Sala Contenciosa Administrativa. Secció 3a. Ponents: José Manuel Bandrés Sánchez-Cruzat. Ref. Cendoj: 28079130032010100257.

Sentència del Tribunal Suprem de 7 d'octubre de 2010. Sala Contenciosa Administrativa. Secció 3a. Ponents: Manuel Campos Sánchez-Bordona. Ref. Cendoj: 28079130032010100287.

Fem esment d'aquestes dues sentències sobre marques pel fet que ens recorden que el TS pren el castellà com a únic paràmetre idiomàtic de valoració per al registre de les marques. Quan parla de "l'idioma" vol dir el castellà, igual que quan parla de "nuestro idioma". I quan recorre al diccionari normatiu fa servir el *Diccionario de la Real Academia de la Lengua*, encara que el terme cercat sigui "falla". Sens dubte, tant la normativa del registre de les marques com la mateixa nul·la formació de la majoria de magistrats en "les altres llengües" espanyoles porten a bandejar aquestes llengües, entre les quals el català, d'aquest àmbit.

Sentència del Tribunal Suprem de 21 de desembre de 2010. Sala Contenciosa Administrativa. Secció 4a. Ponents: Segundo Menéndez Pérez. Ref. Cendoj: 28079130042010100674

La Sentència torna a incidir en la pugna competencial entre l'Oficina d'Interpretació de Llengües del Ministeri d'Afers Exteriors i les universitats per acreditar els coneixements adequats per ser traductor i intèrpret jurat (vegeu *Revista de Llengua i Dret* núm. 54, pàg. 465-466). En efecte, la possibilitat que dóna la norma perquè una persona que hagi cursat determinades assignatures de la llicenciatura de traducció i interpretació pugui ser habilitada sense examen com a traductora jurada, fa que sovint el Ministeri denegui habilitacions que, d'acord amb la certificació d'assignatures cursades que s'ha expedit des de la universitat, siguin bastant clares. Aquest és el

cas present, en què el Tribunal valora que el certificat de la universitat acredita suficientment el requisit perquè la recurrent sigui habilitada pel Ministeri.

Resolucions de la Direcció General dels Registres i del Notariat. Boletín de Información. Resoluciones de la Dirección General del Registro y del Notariado (Registro Civil), números que inclouen les resolucions del març de 2009 al març de 2010.

Durant el període ressenyat no hi ha novetats en la doctrina de la Direcció General sobre noms i cognoms respecte el període anterior, ressenyat a la *Revista de Llengua i Dret* número 54, als comentaris de la qual ens remetem. Només breument apuntem les tres línies principals d'aquest

any. La primera, l'aplicació de la Llei 3/2007, de 15 de març, continua produint un efecte beneficiós per a la llibertat dels ciutadans en possibilitar els diminutius o variants familiars, si bé la doctrina de la Direcció General articula un seguit de criteris, amb un fort component cultural espanyol, que retallen el marge d'elecció (correcció ortogràfica, no ajuntar dos noms, confusió amb cognoms, induir a error quant al sexe) i que generen com a resultat final una certa arbitrietat a l'hora d'autoritzar un nom o no. La segona, s'han multiplicat les resolucions que justifiquen la denegació dels assentaments en la llengua oficial pròpia (en basc, en aquests casos), possibilitat prevista per Llei 12/2005, de 22 de juny, pel fet que no s'ha dut a terme l'adaptació informàtica del registre civil. I la tercera, cal destacar la rellevància del coneixement del castellà en l'autorització de matrimonis d'estrangers amb nacionals espanyols i en la inscripció de matrimonis amb espanyols contrets a l'estranger. El control dels matrimonis de conveniència pretén evitar l'accés a la nacionalitat espanyola de manera fraudulenta. La verificació de la competència lingüística del contraent estranger és un indicatiu molt fort per determinar si el matrimoni es vol fer en frau de dret. En el fons aquest criteri va en la mateixa línia que l'exigència de coneixement de castellà en els expedients de nacionalitat.

Començant pel primer punt, la inscripció del nom de les persones al registre, agrupem les resolucions segons la raó per la qual admeten un nom o no, (generalment en aplicació de la Llei 3/2007), tant en relació amb la imposició de noms com al canvi. N'hi ha que surten repetits perquè els arguments que esgrimeix la Direcció General són cumulatiu.

1. Noms acceptats per raó del marge de llibertat establert sobretot a partir de la Llei 3/2007; bàsicament són els que no infringeixen les limitacions establertes, les formes en llengües no oficials i els hipocorístics o mots de fantasia: Alen (3 de març de 2009), Tasmin (3 de març de 2009), Eloien (3 de març de 2009; el registre civil deia que no era basc), Jeanett (10 de març de 2009; el registre civil deia que no era el correcte en francès), Anabel (1 de juny de 2009), Chrissi (4 de juny de 2009), Pepa (5 de juny de 2009), Magno Alexander (3 de setembre de 2009), Gudisa (17 de setembre de 2009; per a nen), Lorca (3 de desembre de 2009), Marisa (12 de febrer de 2010), Luz-Mery (12 de març de 2010), Eddy (18 de març de 2010) o Yohanna (30 de març de 2010)

2. *Canvis de noms no acceptats en algun moment de l'expedient de canvi perquè suposen una modificació mínima respecte el que figura al Registre.* Moltes vegades aquest criteri s'empra de manera arbitrària i fent servir paràmetres dubtosos per apreciar si el canvi és mínim. Són canvis rebutjats per la Direcció General *Suleida* per *Zuleida* (3 de març de 2009), *Marcos-Antonio* per *Marco-Antonio* (3 de juny de 2009) o *Elena* per *Helena* (18 de març de 2010). Els acceptats són

Eloie per *Eloien* (3 de març de 2009), *Jeannet* per *Jeannett* (10 de març de 2009), *Rut* per *Ruth* (15 de febrer de 2010), *María Josefa* per *María José* (15 de març de 2010) o *Johanna* per *Yohanna* (30 de març de 2010).

3. *Noms acceptats o rebutjats per raó de correcció ortogràfica.* S'accepten canvis de nom com *Rut* per *Ruth* (15 de febrer de 2010) i es rebutgen *Suleida* per *Zuleida* (3 de març de 2009), *Marcos-Antonio* per *Marco-Antonio* (3 de juny d 2009), *Elena* per *Helena* (18 de març de 2010; en castellà el correcte és sense *h*) o la imposició de *Josemaría* (6 d'abril de 2009).

4. *Adaptació gràfica de noms estrangers.* Tot i que sovint es rebutgen noms per qüestions ortogràfiques, generalment relatives a l'ortografia en castellà, en altres casos s'accepta estrafer noms “estrangers” per adaptar-los a l'ortografia castellana. És el cas d'*Alan* per *Alen* (3 de març de 2009), o l'acceptació de *Luz-Mery* per a una estrangera naturalitzada (12 de març de 2010).

5. *Noms de topònims i impropis com a antropònim.* Tot i que en el període anterior hi havia diversos expedients sobre aquest punt, en el present hem localitzat només un cas, *Lorca* (3 de desembre de 2009), que la Direcció General l'accepta com a nom per a dona.

6. *Noms que podem provocar la confusió amb un cognom.* A més de la mateixa admissió de la resolució anterior (*Lorca*), dins d'aquest grup no s'accepta *Llanos* (6 de juny de 2009), que sembla que és habitual a la província d'Albacete.

7. *Noms no acceptats perquè estan compostos de tres noms.* Es rebutgen per aquesta causa (que també es barreja amb l'element ortogràfic) noms com *Josemaría* (6 d'abril i de 1 de juny de 2009; no es poden ajuntar els nom per dir que només n'hi a dos), *Ana María Isabel* (4 de juny de 2009) o *Kuocheang-Michael* (5 de juny de 2009; sembla que *Kuo Cheang* ja són dos noms separats).

8. *Noms no acceptats perquè indueixen a error pel que fa al sexe.* La Direcció General no admet per aquest motiu *Ico*, antropònim de princesa canària, per a una dona (23 de juliol de 2009) i admet *Gudisa* (17 de setembre de 2009) per a home i *Lorca* 3 de desembre de 2009) per a dona.

Encara dins d'aquest bloc, ressenyem unes resolucions vinculades amb el règim lingüístic. En les resolucions de 18 de març i 19 de juny de 2009 els recurrents pretenien intercalar la conjunció copulativa “i” entre els seus dos cognoms, cosa que deneguen tant el registre civil del lloc com la Direcció General, que entén que només es pot practicar aquesta previsió de la Llei de política lingüística catalana als que tenen veïnatge civil català. Sembla que en els dos expedients resoltos eren ciutadans valencians. A banda del fet que es tingui en compte el veïnatge civil i no l'administratiu (com sembla desprendre's de la norma), cal notar la voluntat sempre restrictiva de la Direcció General quan es tracta d'una llengua diferent de la castellana. En aquest mateix sentit restrictiu, la Resolució de 5 de març de 2010, que denega un canvi de nom de *José-Eduardo* a *Eduard* (usat habitualment), perquè anteriorment ja havia canviat de *José* a *José-Eduardo*. En cap moment no és té en compte que el canvi és al català i les circumstàncies del canvi. Finalment, esmentem un parell de resolucions (29 de juny de 2009 i 23 de març de 2010), que tenen a veure amb aquest element pluricultural que tan difícil és que accedeixi al registre, relatives a la consignació de la preposició *da* davant del cognom de la mare que fan a Portugal. En un cas l'accepta perquè els germans el porten i en l'altre no perquè els interessats no l'acrediten.

Pel que fa a la segona línia que apuntàvem, la pràctica de les inscripcions registrals en llengua oficial diferent del castellà, d'acord amb la Llei del 2005, localitzem cinc resolucions sobre la invalidesa de l'ús de l'eusquera en els assentaments registrals (3 d'abril de 2009, tres de 30 d'abril de 2009 i 10 de gener de 2010). La doctrina de la Direcció és que no es poden fer els assentaments en llengua oficial pròpia fins que no es faci la informatització del registre corresponent amb el programa INFOREG: «la nueva regulación contenida en el nuevo párrafo final agregado al artículo 23 de la Ley del Registro Civil por la Ley 12/2005, de 22 de junio, está vinculada por razones operativas y funcionales, en cuanto a su aplicación práctica, a la progresiva informatización de los Registros civiles, según se desprende de la Disposición Transitoria única de la citada Ley, conforme a la cual “A los Registros Civiles que no estuvieran informatizados a la entrada en vigor de esta Ley, les será de aplicación lo previsto en el último párrafo del artículo 23 de la Ley del Registro Civil, según su incorporación efectiva al proceso de informatización”». Com indicàvem a la crònica de la *Revista* núm 54, la dilació exagerada d'un procés (més de 5 anys), que és en mans del mateix organisme que l'ha ordenat, fa que es torni a generar conflictivitat en un àmbit, del registre civil, que s'ha caracteritzat per la seva falta de sensibilitat i respecte cap als drets lingüístics dels ciutadans i cap a la realitat plurilingüe de l'Estat espanyol.

I, finalment, amb relació a la tercera línia que esmentàvem, la Direcció General ha desestimat un volum enorme de recursos contra denegacions d'autoritacions de matrimonis entre nacionals i estrangers (o inscripcions de matrimonis fets a l'estranger) perquè entén que es tracta de matrimonis de conveniència que només persegueixen l'adquisició de la nacionalitat del contraent estranger. Per la quantitat de resolucions en aquest sentit (unes 40), no n'esmentem aquí la data; però posem en relleu la importància que hi té el coneixement del castellà, atès que funciona com a indicatiu important per deduir que el matrimoni és fet en frau de llei: com que per regla general un dels contraents té com a idioma propi el castellà i l'altra té moltes dificultats a parlar-lo, es dona per fet que no tenen una llengua comuna, tal com requereix la Resolució del Consell de la Unió Europea, de 4 de desembre de 1997, sobre les mesures que cal adoptar en matèria de lluita contra els matrimonis fraudulents. Aquesta dada, juntament amb altres indicis, porta a denegar el matrimoni. Encara que sigui per via indirecta i com a element de prova, doncs, el coneixement de l'idioma (se sobreentén que el castellà) actua com a sedàs per accedir a la nacionalitat.